

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě, složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Jana Vyklického a Mgr. Radovana Havelce, v právní věci žalobce: **J. V.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem Ostrava, 28. října 117, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Ředitelství silnic a dálnic,** se sídlem Na Pankráci 56, Praha 4, zastoupeného JUDr. Markem Křížem, advokátem se sídlem Masarykovo nám. 91/28, Karviná - Fryštát, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2015, č. j. MSK 85272/2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 9. 2016, č. j. 22 A 97/2015 - 86,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**

II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobou ze dne 25. 9. 2015 napadl žalobce u Krajského soudu v Ostravě (dále „krajský soud“) v záhlaví uvedené rozhodnutí žalovaného, kterým bylo jako nepřípustné zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Magistrátu města Frýdku-Místku č. j. MMFM 28913/2015 ze dne 11. 3. 2015 ve věci odnětí vlastnického práva žalobci k rodinnému domu, vedlejší stavbě hospodářské budovy a označeným pozemkům (vyvlastnění), vše v k. ú. Třenovice, okr. Frýdek - Místek. Žalobu původně krajský soud pro opožděnost odmítl usnesením ze dne 12. 11. 2015, č. j. 22 A 97/2015 – 40. Ke kasační stížnosti žalobce však Nejvyšší správní soud toto rozhodnutí krajského soudu rozsudkem ze dne 20. 4. 2016, č. j. 4 As 284/2015 – 105 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V průběhu řízení před Nejvyšším správním soudem bylo žalobci přiznáno osvobození od soudních poplatků usnesením ze dne 23. 2. 2016, č. j. 4 As 284/2015 – 68.

Krajský soud později usnesením ze dne 29. 9. 2016, č. j. 22 A 97/2015 – 86 výrokem I. zprostil Mgr. Karin Poncza Hedwigerovou funkce zástupkyně žalobce, výrokem II. žalobci odňal se zpětnou účinností osvobození od soudních poplatků a výrokem III. zamítl žádost žalobce o ustanovení zástupce.

Krajský soud zprostil ustanovenou zástupkyni žalobce její funkce na její žádost, mimo jiné také pro neposkytování součinnosti žalobcem, jež vedlo k narušení jejich nezbytné vzájemné důvěry.

Osvobození od soudních poplatků bylo žalobci přiznáno usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2016, č. j. 4 As 284/2015-68, které nabylo právní moci dne 7. 3. 2016. Soud tehdy vyšel ze zjištění, že žalobce nemá stálý příjem, vlastní pozemky v hodnotě 48 000 Kč, ojetý automobil v hodnotě 12 000 Kč, chatu v hodnotě 400 000 Kč a zbylé úspory ve výši 44 000 Kč; má pět dětí a manželku na rodičovské dovolené. Později, z podání zúčastněné osoby ze dne 26. 9. 2016, však krajský soud zjistil, že tato osoba požádala dne 15. 4. 2015 žalobce, aby jí sdělil bankovní spojení tak, aby mu mohla vyplatit částku 1 278 260 Kč dle pravomocného rozhodnutí Magistrátu města Frýdku-Místku č. j. MMFM 28913/2015 ze dne 11. 3. 2015. Jelikož žalobce na žádost nereagoval, složila zúčastněná osoba uvedenou částku do soudní úschovy, kdy tato částka byla přijata na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 č. j. 34 Sd 56/2015 10 ze dne 9. 6. 2015.

Krajský soud uvedeným způsobem zjistil, že žalobce při prohlášení o svých osobních a majetkových poměrech zatajil svou pohledávku, tedy významnou majetkovou hodnotu. Výlučně svou nečinností se tak připravil o možnost disponovat vysokou finanční částkou, která by mu snadno umožňovala uhradit soudní poplatek za žalobu, případně i poplatky další. V důsledku tohoto jednání tedy nebyly na straně žalobce splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, a proto mu bylo přiznané osvobození odňato se zpětnou účinností. Na tom nic nemění ani skutečnost, že žalobce považuje rozhodnutí Magistrátu města Frýdku-Místku č. j. MMFM 28913/2015 ze dne 11. 3. 2015 za nezákonné, a brojí proti němu žalobami v řízeních vedených u krajského soudu pod sp. zn. 22 A 97/2015 a 22 A 98/2015. Jestliže by se ukázalo, že žalobce je v právu, byla by mu zároveň přiznána náhrada nákladů řízení, jež by mu umožňovala osobě zúčastněné na řízení vrátit celou vyplacenou částku za vyvlastněné nemovitosti.

Žalobce (dále „stěžovatel“) napadá usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“). K výroku I. napadeného usnesení uvádí, že jej napadá proto, že je mu jím odpíráno právo na právní zastoupení. Dále uvádí, že žádnou žádost osoby zúčastněné na řízení o sdělení bankovních dispozic pro vyplacení náhrady za vyvlastněné nemovitosti neeviduje, proto tvrzení o takové žádosti rozporuje. Namítá, že doposud nebyla tato částka soudem vydána z úschovy, její vyplacení trvá již přes půl roku a peníze mu dosud na účet vydány nebyly. Stěžovatel navrhuje zrušení napadeného usnesení krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Stěžovatel zároveň požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Též požádal o prodloužení lhůty k doplnění kasační stížnosti o další měsíc. Za vážné důvody pro prodloužení lhůty ve smyslu § 106 odst. 3 s. ř. s. stěžovatel považuje svoji neodbornost, právní komplikovanost věci a svoji vytíženost jinými právními spory.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil otázku splnění podmínek řízení o kasační stížnost. Ověřil, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), uplatňuje přípustné důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19 není ve fázi řízení o kasační stížnosti vyžadováno zastoupení stěžovatele advokátem ani zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost v případech, kdy je napadeno procesní usnesení krajského soudu. Nejvyšší správní soud proto bez dalšího posoudil kasační stížnost v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody.

Kasační stížnost není důvodná.

Z přípisu osoby zúčastněné na řízení ze dne 26. 9. 2016, založeného ve spisu krajského soudu, vyplývá, že tato osoba dne 15. 4. 2015, tedy před rozhodnutím o osvobození stěžovatele od soudních poplatků usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2016, č. j. 4 As 284/2015-68, požádala doporučeným dopisem s dodejkou stěžovatele o sdělení bankovních dispozic k zaslání náhrady za vyvlastnění shora uvedených nemovitostí. Stěžovatel dopis obdržel dne 4. 5. 2015, na výzvu však nereagoval. Proto byla částka 1 278 260 Kč dne 9. 6. 2015 složena do soudní úschovy. Nelze tedy přehlédnout fakt, že předmětná finanční částka byla uložena do soudní úschovy proto, že stěžovatel neposkytnul osobě zúčastněné na řízení součinnost nutnou k vyplacení uvedené částky, tedy se vlastním jednáním připravil o možnost disponovat s finančními prostředky značné hodnoty.

Z dikce ust. § 36 odst. 3 s. ř. s. vyplývá, že přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody. Osvobození od soudních poplatků je tedy výjimečným institutem, jehož smyslem je zajistit přístup k soudu i účastníkům, kterým by v tom jinak bránila jejich nemajetnost.

V rozsudku ze dne 1. 9. 2004, č. j. 2 Afs 28/2004 – 40, publikovaném pod č. 423/2005 Sb. NSS zdejší soud dospěl k závěru, že příčiny, z jakých se žadatel o osvobození od soudních poplatků dostal do situace znemožňující mu úhradu soudních poplatků, lze v jeho neprospěch vážit jen tam, kde se jeho činnost zjevně vymykala řádnému jednání a nakládání s majetkem. Právě taková situace v posuzované věci nastala v tom smyslu, že stěžovatel, ignorováním požadavku osoby zúčastněné na řízení specifikovat údaje nezbytné pro vyplacení značné finanční částky, se (navíc ovšem jen přechodně) připravil o možnost touto částkou disponovat. Takové jednání se zjevně vymyká představě o řádném nakládání s vlastním majetkem. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že v případě, kdy stěžovatel takto zjevně vědomě nepřevzal finanční prostředky, jež by mu umožnily zcela bez problémů úhradu soudního poplatku, je zcela namístě stěžovateli dobrodiní osvobození od soudních poplatků odepřít. V posuzované věci tedy

krajský soud o odnětí osvobození od soudních poplatků (výrok II. napadeného usnesení) stěžovateli rozhodl správně.

Ke stěžovatelově obecně formulované námitce proti výroku I. usnesení krajského soudu Nejvyšší správní soud dodává, že podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může být zástupce ustanoven pouze navrhovateli, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Tyto předpoklady nebyly v případě stěžovatele splněny od počátku řízení před krajským soudem (žaloba byla podána dne 29. 9. 2015), jak bylo zdůvodněno výše. Totéž platí i o výroku III. napadeného usnesení krajského soudu, který stěžovatel kasační stížností rovněž napadá, byť neformuluje proti němu žádné konkrétní námitky.

Nejvyšší správní soud neshledal důvody ve smyslu § 106 odst. 3 poslední věta s. ř. s., k prodloužení jednoměsíční lhůty, stanovené stěžovateli k doplnění kasační stížnosti usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2016, č. j. 3 As 241/2016 – 9. Kasační stížnost byla podána dne 13. 10. 2016 a lhůta stanovená zmíněným usnesením k doplnění kasační stížnosti skončila 12. 1. 2017. Od podání kasační stížnosti měl tedy stěžovatel bezmála tři měsíce na to, aby kasační stížnost doplnil. Krajský soud důvody svého rozhodnutí vyjádřil zcela jasně a je rovněž zjevné, že stěžovatel byl schopen na tyto důvody relevantními námitkami reagovat.

Rozhodnutí krajského soudu je tedy věcně správné a bylo založeno i na správně zjištěném skutkovém stavu. Kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) ani d) s. ř. s. tedy nebyly dány, Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti stěžovateli (výrok III. tohoto rozsudku) rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2017

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu